

Cultura i Mitjans | Actualitzat el 04/02/2021 a les 09:44

Jordi Cussà: «El fet que una novel·la sigui històrica és anecdòtic, el més important és que sigui versemblant»

L'escriptor berguedà ens transporta a un vesper xinès de fa més de 2.200 anys amb la seva nova obra, El primer emperador i la reina Lluna

Jordi Cussà a casa seva | Cedida

Jordi Cussà, escriptor, traductor, poeta, actor i dramaturg berguedà acaba de publicar la novel·la *El primer emperador i la reina Lluna*. Aquesta història d'aventures, arriscada i un punt provocadora, gira entorn de la controvertida figura de Qin Shi Huangdi, l'emperador que va unir els reialmes de la Xina al segle III a.c. Parlem amb Jordi Cussà d'aquesta novel·la i la seva gènesi. I també de la feina d'escriptor.

Per què una novel·la sobre l'emperador Qin Shi Huangdi?

És un atzar total que jo hagi escrit aquesta novel·la. Vaig conèixer a aquest emperador fa cinc o sis anys mentre estava ingressat a l'Hospital Clínic i vaig veure que per la televisió feien un reportatge de l'emperador. Hi va haver coses d'ell que em van fer molta gràcia, com la seva passió per la immortalitat. Dos anys després em van venir ganes d'engegar una història gran i vaig començar a fer recerca. Vaig veure que era el dels guerrers de Xi'an, que es va fer enterrar amb mil guerrers i carros, que es va fer un mausoleu que és més gran que el Camp Nou... Una bestiesa. Vaig començar a escriure, a reescriure i, sobretot, a llegir encara més.

Et vas endinsar en una recerca rigorosa per poder recrear ambients de fa més de 2.000 anys.

Sí, n'he fet molta. I és que fins i tot quan transgredeixes has de ser conscient d'allò que estàs fent. En aquell moment la Xina era un conjunt de set reialmes separats i es passaven el dia fent la guerra tots contra tots fins que aquest emperador va aconseguir unir-los en el primer imperi de la Xina. L'Imperi s'ha mantingut, ja no s'ha tornat a trencar mai. Per això és tan important aquest personatge i per això la cronologia havia de ser molt precisa i no dir gaire bestieses, tot i que l'autor sempre té la llibertat d'inventar-se una batalla, si convé. Els artistes tenim aquestes coses.

"La majoria de personatges masculins són històrics, però la majoria dels femenins són inventats"

La reina Lluna és un personatge inventat.

Quan ja ho tenia mig escrit, vaig veure que em faltava un personatge femení per donar-hi una mica de contrapunt, ja que sinó tot era guerra, guerra i més guerra. Per això em vaig inventar, el personatge de la Reina Lluna, la parella de l'emperador. La majoria de personatges masculins són històrics, però la majoria dels femenins són inventats.

Autor del llibre: Jordi Cussà, Il·lustració de la portada: Dani Torrent Foto: Editorial Comanegra

?Aquell que es creu un llibre absolutament, viuria millor sense llibres?. Aquesta és una frase de l'epígraf del llibre. És ja una declaració d'intencions?

Aquesta frase la vaig trobar genial. No és meua, és d'un savi xinès de l'època. La gent que es pensa que només amb la Bíblia, l'Alcorà o qualsevol altre llibre ja en té prou, més els valdria no tenir-ne cap perquè és molt limitat.

Que s'hi trobarà el lector en aquest llibre?

És bàsicament un llibre d'aventures amb un bon estudi psicològic dels personatges. Crec que estan ben pinzellats, que són creïbles i versemblants. Sempre dic que és més important que una història sigui versemblant que no pas que sigui històrica. Per mi, el fet que sigui històrica és anecdòtic; és important que sigui versemblant.

La inspiració es busca o ve sola?

Crec que es una suma de les dues coses: la inspiració ve i també cal buscar-la. A vegades s'ha d'esperar molt. Hi ha moltes coses que començo i no acabo. I d'algunes coses en tinc cent pàgines, però ho deixo al calaix i potser no ho tocaré mai més.

O no ho tocarà mai més o potser algun dia ens sorprèn i de cop treu tres novel·les.

També pot ser. N'hi ha alguna que l'he reescrit quatre o cinc vegades i no hi ha manera. No

trobo el registre adequat per al text i segurament no sortirà mai. I em sap greu, però no surt.

Alguna de les novel·les que ha publicat havia estat començada feia molts anys?

Alguna sí. *El noi de Sarajevo*, per exemple. Ja l'havia començada i al cap d'un temps m'hi vaig tornar a agafar. I *La novel·la de les ànimes*, també. Aquesta última l'estava escrivint quan em va venir el flash de *Cavalls Salvatges* i no vaig poder parar. Ni ànimes ni flautes amb vinagre. Només *Cavalls Salvatges*. I fins que no vaig acabar no la vaig deixar. I més endavant, vaig tornar a agafar *La novel·la de les ànimes*, quan ja havia escrit fins i tot *La Serp*. Potser havien passat sis, set o deu anys, des que l'havia començada.

"Jo no he tingut mai gaires lectors, però els que he tingut han estat molt fidels"

Què és tenir èxit?

Hauríem de definir què és la paraula èxit i hi trobaríem diferents excepcions. Jo considero un èxit i un privilegi aconseguir escriure una novel·la com aquesta. Ara bé, si parlem d'èxit econòmic o èxit mediàtic són uns altres èxits que, de moment, a mi no m'han arribat. Jo no he tingut mai gaires lectors, però els que he tingut han estat molt fidels. El que passa és que estaria bé que en fossin uns quants més...

Com explica el fet que la crítica literària parli meravelles de les seves obres, però en canvi el seu nom no sigui mediàtic?

A mi em sap una mica de greu, però un dels principals responsables seria TV3. M'han entrevistat un parell de vegades, però en programes del Canal 33. Aquests programes del Canal 33 ens els mirem els motivats, la gent a qui interessa la literatura. A mi a Barcelona no m'han cuidat gaire. Espero que no hi tingui res a veure el fet que jo fos ionqui fa trenta anys i que no els acabi de quadrar en els seus esquemes. De fet, que no quadro en els esquemes ja ho reconec. M'he presentat a premis i n'he guanyat alguns. Per exemple, vaig guanyar el premi El Lector de l'Odissea i se'n va fer ressò a Berga i a Manresa, però a Barcelona poca cosa. Jo sempre he dit que hauria d'haver anat a viure a Barcelona, ja que si vius allà pots veure més gent i et relaciones més, però mira, jo sóc berguedà i aquí ja hi estic bé.

"Jo escric sobre allò que m'agrada llegir"

Potser hi té a veure el fet que no busqui ser un autor comercial.

És veritat, no m'hi esforço. Jo escric allò que m'agrada llegir. Salvant totes les distàncies, l'emperador té una mica d'aquella epopeia homèrica de *l'Iliada d'Ulises* o de les aventures de Marco Polo. Però clar, Homer és Homer i jo sóc Jordi Cussà. A mi m'agraden aquestes aventures i això no t'impedeix en res fer un bon retrat dels personatges. A mi m'agrada que passin coses, com a la vida. Alguna vegada he intentat fer algun thriller pel gust de fer-ho i la veritat és que no m'acaba de convèncer. Si se'm perdona la pedanteria, no brilla la cosa a la mateixa alçada. Així està el pati, però ja m'ho agafo bé perquè fa temps que hi estic acostumat. De totes maneres, estic content

perquè de mica en mica sembla que la taca es va escampant. Jo crec que a mi em coneix més la gent del gremi que no pas el gran públic.